

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter volja po pošti prejeman, za avstro-ogerake dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na doma za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na doma se računa 10 kraje. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tiste dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake volja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrate 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampilj za 30 kr. Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovški cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“.

Opravištevno, na katero naj se blagovoljno pošiljač naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

V Ljubljani 22. nov.

Ko bi človek našega neveselega narodnega stanja iz samovida ne poznal noter do drobovja, ko bi le od daleč in po vrhu opazoval in poslušal, pa Slovence sodil po zadnji adresni debati v državnem zboru, — hej! vskliknil bi ponosno in djal: ljudi moji, ako boga znate, recite, ta narod slovenski in ti Slovenci v Avstriji niso nikakor zadnji med narodi! Preglejte, čujte, potem pa govorite: polovica govornikov cele zbornice, celih sedem je Slovence zastopalo, bolj ali menj! Razen dr. Razlaga, dr. Vošnjaka, govorili so Herman, Hohenwart (če prav ta malo-malo), in celo Foregger, Schaffer, Coronini so pravili, da „zastopajo“ Slovence! — To se ve, da vsled tega, ker se ne varamo, da zdaj za nas in naše težnje nij še sijajnih pričakovanj, ker izmed zadnjih treh dva nista voljena od Slovencev, temuč od komandiranih uradnikov, ter ju torej Slovenci ne priznajo; ker tretjemu, Coroniniju, ne verujemo prav, dokler dejanj ne vidimo, namreč, da bo svojo obljubo izpolnil „potegovati se tudi za opravičene težnje slovenskega naroda“, — vsled tega se nobenemu posebnemu veselju ne udajemo. Vendar pa smemo s tem še zadovoljni biti, če pomislimo, da se prej po celo leto v državnem zboru slovensko ime niti čulo nij, niti se naše terjatve omenile, če dalje pomislimo (kar smo že večkrat djali), da je pač tista ženska najboljša, o kateri se najmenj govori, ne pa tist narod, ki ga niti ne imenujejo. Zato smo zadovoljni. Kar nij, pa še bode, kar se nij dozdej reklo, pride še na vrsto, in kar je dobro rečenega bilo, bode se ponovilo. „Kdor trka, temu se od-

pre“, pravijo, in le oni gotovo ničesa ne dobi, ki ne pove, da česa potrebuje.

Gospoda dr. Razlag in dr. Vošnjak sta razložila v mirnem, dostojnem tonu terjatve in pritožbe slovenskega naroda. Ako je ikako mogoče od ustavovercev in njih vlade v narodnem obziru za šole, urade, boljše domače učitelje in uradnike kaj doseči ((kar je res dvomljivo), doseči bi bilo zdaj mogoče edino po tem potu. Strastno zmerjanje, klerikalno pretiranje v cerkvenih rečeh, kakor ga je g. Herman produciral, duhove le razjari in razsrdi, še bolj odbije nego pridobi. Res je, da o prvem delu Hermanovega govora mnogi pravi: dobro, izvrstno jih je podajal! Ali vendar nij s tem načinom govorjenja nikomur ustregel, niti Hohenwartovi „pravni stranki“, ki ga je zavoljo govora iz svojega kluba dala, niti slovenskim narodnjakom, da, niti ne povsem „Vaterlandu“, ki ga zagovarja je obtožuje, da mu manjka diplomacije. Tak govor bi bil na mestu, ko bi bila „pravna stranka“ tako močna, da bi imela samo kacic 10 glasov manjšine; da celo, ko bi bili Čehi navzočni, bilo bi položje drugačno in za enako (če prav ne tako) postopanje ugodno.

Kar se tiče drugih govornikov, ki so med Slovenci voljeni, dvomimo najprvo, da bi izjava Hohenwartova, udeležiti se glasovanja, a ne govoriti, naredila ga za slovenskega O' Connella, kakor „Danica“ pričakuje. Bojimo se namreč, da imajo ustavoverni protivniki naše narodnosti in slovanstva sploh mnogo prav, ako pravijo, da je to menj dosledno in menj koristno za federalistično stranko, nego češko neudeleževanje. To se ve, da bode tudi nam prav in na veselje,

če bode ta taktika do kacega cilja vodila. — Drugi, med Slovenci a ne od Slovencev voljeni govorniki niso obširnega omenjanja vredni. Dr. Foreggerja imenuje sam nemški ustavoverni in vladni „N. Fremdenblatt“ kratko: „eine parlamentarische existenz von höchster überflüssigkeit.“ Dr. Schafferju, ki je trdil, da ustavoverci zastopajo večino kranjskega prebivalstva, odgovoril je s številkami dr. Vošnjak. Goriški Coronini je pa obljubil opravičene želje Slovencev podpirati, ako niso protiustavne, torej bi smeli pričakovati, da bode ob priliki i on za uresničenje člena 19. osnovnih postav glasoval in govoril, če je mož beseda in nema kacega nemško-jezuitovskega razlaganja, kaj so „opravičene“ naše želje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. novembra.

V državnem zboru pride v današnji nedeljski seji vprašanje zavoljo posojila 80 milijonov na vrsto. Jutri potem državni zbor svoje seje odloži, ker imajo 26. deželni zbori sniti se.

Moravski Čehi še vendar utegnejo v državni zbor na Dunaj priti. Praški narodni dnevnik „Posel za Prahy“ od četrtega prinaša namreč članek moravskega domoljuba, ki dokazuje, da moravski Čehi nikakor ne bi svojega dozdanjega programa zapustili, ko bi šli na državni zbor. „Cela vrsta razpuščenih naših založnic, strašno naglo napredovanje germanizacije po naših mestih, ponemčevanje čeških šol in mnogo drugih prevažnih reči — pravi Moravan — sili nam misel, da bi bilo bolje, ko bi se na zborih oglasili proti dvosečnemu meču germanizacije.“ Vstopljenje v državni zbor bi

Listek.

Literarni listek.

„Občni zemljepis“, spisal in založil prof. J. Jesenko.“

0 jeziku.

V raznih oddelkih, zlasti pa v prirodnoznanstvem (fizična geografija) ponuja ta knjiga, ki obsega okolo 30 pol v veliki oktavi ter se lahko prišteva najboljšim knjigam slovenskim, premnogo zanimivega blaga. Le škoda, da mora vsakega slovenskega pisatelja odganjati od slovstvenega dela. V prvi vrsti našim srednjim šolam namenjena, bila je tudi od ministerstva potrjena, a par tednov poslej je sedanje nemško ministerstvo vzelo slovenskemu jeziku pri poduku v srednjih šolah vse pravice, kateremu je bil prejšnji minister Jireček priznal: tako je prepovedalo tudi slovensko podučevanje v geografiji in zgodovini, če prav sedaj imamo domače knjige za te predmete. O nemška in uradna doslednost!

Nemate knjig! neprestano krič. Ko jih pa posamezniki z velikim trudom in še večjimi materijalnimi žrtvami izdajo, trobiti začno nemčurji v drugi rog: slovenski poduk v srednjih šolah le škoduje razvitku mladine ter ji zavira napredek! Uže zarad tega bi slovenskim čitateljem priporočali na čelu nuznanjeno knjigo, kajti dolžnost je vsakega narodnjaka podpirati razvitek domačega slovstva, in sedaj tem bolj, ker mu vlada stavi železne ovire.

Rekli smo, da obširni prirodnoznanstveni oddelek „Občnega zemljepisa“ ponuja čitatelju premnogo zanimivega blaga. Tako govori na str. 84—86 o „razdelitvi ljudi po jeziku“. Najprej loči vse jezike, ki jih razni narodi in razredi na zemlji govoré v znane tri vrste: v pregibalne ali fleksivne, nepregibalne, samoslužne in pripenjalne jezike ter našteva posamezne narode, kareri jih govoré, ali pa naznanja dežele in zemljine, po katerih se prvo-ali drugo-ali tretjevrstni jeziki govoré.

Na podlogi novejših jezikoslovnih pre-

iskav sestavljen je sledeči odstavek, katerega naj tu od besede do besede ponatisnemo.

„Po podobnosti v slovničnem slogu in po sorodnosti ali skupnosti v besednih koreninah se med soboj primerjajo razni jeziki ter združujejo v posebne jezikove rodovine. Vsi jeziki take rodovine so se v teku nedoločnega časa rodili iz nekega prvotnega jezika, ki pa je potem izginil, nekako tako, kakor se beli svitlobni trak po lomu v prizmi razdeli v razne barve. Koliko je takih jezikovih rodovin, to se sedaj nikakor ne da določiti; kajti premnogi jeziki so še popolnem neznan; in celo znani so se v mnogo primerljivejših med soboj do sedaj še premalo primerjali, ko da bi jim zamogli rodovinski list sestaviti. Navadno štejeemo 8 jezikovih rodovin: 1. indo-evropejska, 2. semitska, 3. kitajska, 4. tartarofinska (ali altajska), 5. malajska, 6. ameriška, 7. afriškanska, razne jezike zamorskih razrodov obsegajoča, od katere se bo pred ko ne morala ločiti, 8. jugoafriškanska

pomenilo le boj za narodnost. — To spoznanje moravskih Čehov tudi obsojuje ono novo taktiko, katero je Hohenwart začel s tem, da se udeležuje zbora in sodelovanja, a molči, kakor v adresni debati.

Na *Ogerskem* je ministerska kriza gotova. Posebno finančni minister bode moral odstopiti.

Vnanje države.

Francoski predsednik je zopet Mac-Mahon, in sicer, kakor je sam v drugem poslanju prav po vojaško terjal, za sedem let. Pri glasovanju so se bonapartisti z Macmahonijanci proti republikancem zavezali. Predlogi komisijine večine niso obveljali, in manjšina je zmagala z 378 glasovi proti 310. Mac-Mahon je tedaj za sedem let francoski diktator, in njegova oblast se nij določila s konstituiranjem definitivnih ustavnih zakonov. Kar je z nesramnimi intrigami več mesecev iskal, je dosegel; hinavščina je premagala domoljubje. Samo tega ne vemo, ali je Mac-Mahon za-se delal, ali le, kar je skoraj gotovo, kakemu orleanskemu princu stol greje. Saj faktično je že zdaj Francoska kraljestvo, samo da kralja nema, ampak le namestnika dozdej še neznanega maziljenca. — Pod Mac-Mahonovim pokroviteljstvom imajo tedaj monarhični sleparji zopet na postavnih tleh avtorizirano gospodarstvo, in Francoska bo zopet visela tako dolgo med državnim prevratom in revolucijo, med sabljarsko vlado in državljansko vojsko, dokler se monarhičnim glumačem ne podade ugoden trenotek za restavracijo. — Republikanci so se to pot motili. Mislili so, da imajo tudi v zbornici večino, ako so jo imeli v komisiji. Naj bi vsaj zdaj ravnali po Laboulayevem svetu, ki je v komisijem poročilu dejal, da jim ne kaže drugega, nego narodu mandat nazaj dati, ako hoče konservativna stranka desetleten provizorij, „kajti izpolnovanje nam je potlej nemogoče.“ In res, ako jim neugodni čas ne daje ostrejšega orožja v roke, naj vsaj stopijo iz zbora, ki krivično zboruje, in kateri za svojo edino nalogo smatra, deželo imeti v vednem strahu, ki ga nij bilo sram, v sredi miru Francijo prodati sabljarskemu gospodarstvu, in ki ne ve, da Francoska ne potrebuje sablje, nego glave. Mesto „Marseillaise“ se slišijo zdaj pobožni romarski kori; mesto pametnih mož bodo zdaj silabisti ministri, ki bodo narod trpinčili. Na Mac-Mahonu počiva jezuitski blagoslov! — V narodni skupščini se je od bonapartistov stavljeni predlog „apela na narod“ z 499 glasovi proti 88 zavrgel. Samo bonapartisti in radikali skrajne levice so za-nj glasovali. Prava leвица in levi centrum sta jih tedaj v nemari pustila.

Kakor piše *italijanska* „Fanfulla“, je sprejel papež te dni addresso gojencev nemškega in ameriškega kolegija. Odgo-

varjaje prvim je dejal, da bodo v svojej domovini našli strašno preganjanje, enako osemu pod Julijem. Naj se tedaj s potrpežljivostjo oborože, in posmemajo izgled duhoventstva v svoji domovini. — Amerikancem je dejal papež: Na Nemškem je svoboda zatrta; pri vas pa je popolna, da, skoraj preobširna, in zelo nevarna. Ravnajte se tedaj po Kristovej zapovedi, da premagate samega sebe, in da se v bran postavite izkušnjavam. — Te besede nam pričajo resnico Laboulayevih besedij o „cerkvi in državi v Ameriki“.

Dopisi.

Iz Dunaja 20. nov. [Izv. dopis.]

Adresna debata je končana in če nema družih nasledkov, morajo se vsaj časnikarji zahvaliti, da so jim dali poslanci toliko gradiva za poročila, za dobre in slabe dovtipe.

„N. Fr. Bl.“ pravi o dr. Forreggerju, da je z njem prišla v državni zbor „nepotrebna parlamentarna eksistenca“, o Hermanu pak, da je v vsem podoben predmoltvarju (Vorbeter). „Vaterland“ se suče in vije, da bi opravičil postopanje pravne stranke; ob enem pa posreduje med klubom desnega centra in Hermanom, za katerega prosi milosti, da naj klub ne sodi preostro samovoljnega vedenja Hermanovega, ampak ga še tudi zanaprej obrani za svojega uda, če se prav nij pravil držal. Ako Herman ne opusti svojih strastnosti, bode skupni politični ideji — in ta je federalizem in ravnopravnost — celo škodoval. — Narodno-gospodarski odsek ima pridno seje o vladnem finančnem predlogu; pododbor je izdelal novi načrt, ki se sicer loči od vladnega predloga, a tudi ne zadostuje. Vlada bi po tem predlogu smela najeti 80 milj. goldinarjev, kateri znesek se ima rabiti za posojilnice in za podporo železnicam, ki se imajo zidati. Koliko te svote pa naj se da posojilnicam in koliko železnicam, o tem so različna mnenja. Tudi o pogojih posojil so razne misli. Teško da odbor svoje delo jutri konča. (Je končal. Ur.). Potem bi mogoče bilo, da postava že v soboto na dnevni red pride. Hohenwart in Petrino, katera sta od pravne stranke v ta odbor izvoljena, dozdej svojega mnenja še nijsta razložila. — Denes je volitev za deželni zbor, in sicer v dunajskem notranjem mestu in v predmestji Landstrasse. V notranjem mestu od volil-

nega gibanja skoraj ničesa nij videti; na Landstrasse pa hite fujakerji po volilce, zlasti demokratična stranka se podviza, da spravi svojega kandidata v deželni zbor in se jej menda bode posrečilo. Že dopoldne je nad 700 glasov bilo oddanih, rezultat volitev dozdej še nij znan. — Petindvajsetletna spomenica vladanja našega cesarja se bode, kakor v vsem cesarstvu, tudi na Dunaji slovesno obhajala, da si je cesar sam željo izrekel, da se naj denar mesto za slovesnosti rabi za dobrodelne namene. — Dunajska borza je še zmirom podobna ladiji, katera je po viharji izgubila krmila, jambore in jadra in plava sredi nemirnega morja brez pomoči. A kazen jej je zaslužena za neskončni švindal, katerega je rodila in gojila, da je ostrupil vse kroge. Skoraj vsak dan se nove reči poizvedo o sleparstvu tukajšnjih bank. Najčudneje pa se je godilo s tukajšnjo „Bodenkreditanstalt“. To društvo, katero posojuje denar na hipoteke, mesto gotovega denarja pa svojim dolžnikom daje zastavna pisma (Pfandbriefe), izgubila je po borznem igranju 24 milijonov goldinarjev. Ker je ta banka nad 40 milijonov zastavnih pisem izdala, bi njena krída strašanski hrup bila naredila. Prve dni novembra pa bi morala banka krído napovedati. V tem kritičnem trenutku je finančni minister priiskočil na pomoč in 10 milj. gold. državnih denarjev banki posodil. Bankni predsednik grof Almasy je moral odstopiti in na njegovo mesto je cesar imenoval dvornega svetovalca Moserja za predsednika. Nadejamo se, da pride stvar v državnem zboru na vrsto in da se bode moral finančni minister opravičiti, kako si upa na ta način z državnimi novci ravnati. Ta slučaj pa tudi kaže, kako namerava finančni minister rabiti državno posojilo, ako se mu privoli.

Iz Voloskega 20. nov. [Izv. dop.]

Kakor je „Slov. Narod“ že poročal, imeli smo tu volitev deželnega poslanca za isterski zbor v Poreču in izvolili smo narodnega župnika Spinčiča z 66 glasovi proti 6, torej skoro enoglasno. Od početka so vsi glasovi bil za Romualda Zupančiča, župana in poštarja v Materiji. Njega nij bilo mogoče voliti, ker nij še 30 let star, kakor je že „Slov. Narod“ omenil pred volitvijo. A naši volilci se nijso hoteli ostrašiti dati niti z zakonom; vložili so bili na Dunaj prošnjo,

rodovina. Ali bode bodočnost zedinila tudi te rodovine in v njih zasledila sledi enega, kedaj vsemu človeštvu skupnega prajezika, o tem se sedaj prav nič ne da določiti. Če ne, bode ta prikazen raznih nezdružljivih jezikovih rodovin pred nami stala kot nerazumljivo čudo. Sicer se trdi o etiopskem narčji, nekej posebnej veji arabskega jezika, da kaže sorodnost v koreninah z indoevropskimi, po čemer bi se dalo soditi, da so indoevropski in semitski jeziki vendar le kedaj nastali iz enega prajezika.“

Ali bode bodočnost (t. j. bodoča preiskavanja), pravi pisatelj, zedinila tudi te rodovine in v njih zasledila sledi enega, kedaj vsemu človeštvu skupnega prajezika, o tem se sedaj prav nič ne da določiti. Videti je, da tega nikakor ne pričakuje od bodočega jezikoslovnega preiskavanja, ker precej pristavlja sledeče besede: „če ne, bode ta prikazen raznih nezdružljivih rodovin jezikovih pred nami stala kot nerazumljivo čudo.“ Kaj

„čudo“! Te besede bi ne bili pričakovali v knjigi, ki nikjer o čudežih ne govori, ampak povsodi vse prirodne in družbinske prikazni, tudi najbolj zamotane, katere navadni ljudje naravnost čudeže imenujejo, pojasnuje in tolmači po prirodnih zakonih. Sicer morajo učeni pisatelji slovenskih knjig marsikaj zamolčati, ali le mimogredé omeniti, ali pa s kako nejasno besedo ali frazo naznaniti, drugače črna druhal zapoje pogubljivo pesem: „križaj ga, križaj ga!“ Pred ko ne je tudi pisatelj „Občnega zemljepisa“ z rečeno besedo („čudo“) hotel rešiti pogube svojo knjigo, samega sebe pa še večje denarne izgube, kakor jo vsled nemčurske vladne naredbe trpeti mora.

„Zanimive“, pravi na drugem mestu, „in ker bistvene, tudi kaj pomenljive so razlike ljudij po jeziku.“ V resnici „bistvene“, kajti misliti in govoriti je dvojno duševno dejanje, med soboj v tako ozki zvezi, kakor uzrok in učinek. Res, da kdor dar govora izgubi,

še lahko dosledno misli, a znano je, da komur dar govora nikjer nij bil podarjen, tudi jako malo in teško, jako slabo misli. Razmera pa je med rečenimi dejanji duše ravno nasprotno: kdor globoko in mnogo misli, malo govori; kdor pa površno in malo misli, pa mnogo govori. Razlike, ki brez dvombe sledé iz posebnih razmer človeških možganov. Kajti le v možganih in drugih posebnih organih človeških rodil se je človeški govor in celó sveto pismo ne pravi na nobenem mestu, da bi bog (z malo ali veliko črko pisani bog!) učil bil človeka govoriti.

Iz rečenega sledi, da človeškega jezika nikdo nij iznašel; navadna fraza le tudi je, če govorimo o daru govora ali jezika, kajti jezik človeku tudi podarjen nij, ampak začel se je z dotičnimi organi ter se je v istej razmeri razvijal in se še razvija, v katerej so se dotični organi človeškega telesa razvijali in se še razvijajo. Po sedanjih fizioloških in anatomskih preiskavanjih se nikakor ne

naj se jim izjemoma, dovoli 29 letnega g. Zupančiča voliti. Ko te prošnje niso nič izdale, tako smo potem edini Novograjci in Kastavci volili Spinčiča. Pri nas v Istri, se razume ob sebi, nij razložka, med „mladimi“ in „starimi“, liberalnimi in klerikalnimi. — Mi smo narod nja ki in pod narodno zastavo se ob pravem času proti Lahu zedinimo. Da bi bilo tudi kmalu zopet i drugod tako!

Iz Novega mesta 21. nov. [Izv. dopis.] V Novemestu je, kakor znano, podružnica kmetijske družbe. No, ta družba pa je do najnovejšega časa mirno spala. V prejšnjem odboru so bili možje, katerim je bil narod in njegov napredek deveta briga. Udje, katerih je bilo tako le malo število, plačevali so letne denarne doneske, a drugoga pa tudi niso nič vedeli o tej podružnici. V takem stanju torej nij bilo čuda, da so udje zaporedom se odpovedovali, ter niso več hoteli plačevati lotnine. Pri tem kritičnem položaji tedaj, ko je bila podružnica na najboljšem potu, da popolnem zaspi, stopilo je več tukajšnjih udov na noge; ti so napeli vse moči, da so pridobili še nekaj novih udov, sklenili so občni zbor in izvolili v čisto nov odbor narodne može, katerim je blagor in materijalni napredek ljudstva na srca, ki so izvedenci v kmetijskih rečeh, in od katerih je bilo pričakovati, da bodo žrtvovali trud in čas, da temu zavodu na noge pomaga. To se je zgodilo pred dvema leti.

Poglejmo torej, kak korak je storila podružnica pod novim odborom v kratkih dveh letih.

Prva skrb novega odbora je bila, obdržati stare ude, ter privabiti one nazaj, ki so bili uže izstopili, zraven pa so tudi še nabirali po mogočnosti novih udov. Potem se je nakupilo iz denarja, ki je došel po udih, novih strojev (mašin) in drugoga kmetijskega orodja, katero so smeli udje brezplačno rabiti. Mej drugim je kupila podružnica lansko leto tudi nov stroj za žito čistiti. — Ker je bilo žito letos splošno silno smetno, čistila je podružnica žito tudi neugodom, se ve da, za plačilo, po 10 kr. od mernika. S tem strojem se je zaslužilo v poldrugem mesecu nad 100 gld., kateri se bodo zopet porabili za nakupovanje novega orodja. Čistili so letos večjidel kmetje iz okolice svoje žito, kateri se niso mogli dovolj načuditi bistrumnej iznajdbi. Več kmetskih srenj je vsled tega sklenilo, da si tudi napravijo v bodoče enake

daje tajiti razne razlike rečenih organov pri raznovrstnih človeških plemenih in narodih. Zato govore razna plemena med soboj tako različne jezike; različne po njih besedah, po njih slovnici itd. Od več bilo bi sedaj poslušati one bedaste jezikoslovce, ki mislijo, človek se je od živali govoriti učil — ali celó mrtva priroda učila ga je govoriti. Kakor sedaj, tudi pred tisočletji človek nij razumel raznim živalim bistvenega govora. Živali, katerim pravimo psi, lajali so enako tudi pred tisočletji, le toliko bolj surovo, kolikor surovejši so bili dotični njihovi organi. Kakor so psi precej iz početka lajali, volkovi tulili, mačke mijavkale, tako je tudi človek precej iz početka govoril njemu lasten — bistven jezik, le da je ta jezik moral sprva biti jako priprost, juko surov, kakor priprosti, surovi in nerazviti so bili dotični njegovi organi.

(Konec prihodnjič.)

stroje. Po prizadevah podružnice poslala je tudi ljubljanska družba letos dva bika plemenjaka, pa dve telici v Novomesto, da bi se tukaj prodala ta živina, kar se doslej še nikdar nij zgodilo. Ena telica je po potu poginila na pljučnem vnetji; ostalo telico pa oba bika prodala je podružnica po precej visokej ceni, v primeri kakor se sedaj živina prodaja. Tako je podružnica na vse strani mnogo napredovala, ter bo, ako še naprej neutrujeno dela, kakor doslej, storila še mnogo za povzdigo kmetijstva i. dr. na Dolenjskem.

Pa kakor nas veseli lep napredek podružnicin, baš tako težko pogrešamo še vedno kmetijske in vinorejne šole tu v okolici. Tukajšnje ljudstvo je o enakih rečeh še jako nezavedeno, a uka željno; rado se poprime novih sredstev, zboljšati svoja posestva, ako vidi, da so mu k pridru. Menimo torej, da bi bila taka šola tukaj mnogo bolj na svojem mestu, kakor na Slapu, katera tako nema za naš kraj nikake veljave, ker naša tla in podnebje so čisto različna od onega, torej se mora z našimi polji vse drugače ravnati, nego z onimi v slapškej okolici.

Ako tudi si je podružnica mnogo uže prizadevala, da bi se tu ustanovila kmetijska in vinorejska šola, ter bo tudi vprihodnje njena glavna naloga, vendar je bil ves trud za to stvar do sedaj brezvspešen. Upamo vendar, da se bo v najbližje bodočnosti tudi o tej zadevi kaj storilo za to koristno napravo, katera bo imela vsakako velik, dobrodejen upliv na naše ljudstvo in njegovo materijalno blagostanje.

Domače stvari.

— (Volitev v kočevskem mestu) se je včeraj 22. nov. izvršila. Voljen je nemški Kočevar Braune s 45 glasovi; ker Ribničanje niso prišli voliti, voljen je Braune enoglasno. Kromer je bil pri zadnji volitvi dobil 59, torej 14 glasov več. Ribničanje sami imajo 50 glasov, torej več nego jih je Braune dobil. — Ker se tudi kočevska stranka Ledenikova nij udeležila, vendar ne odobrujemo, da se narodna stranka nij volitve udeležila, ker bi bilo verjetno, da bi bil miroljubnejši in avstrijsko misleči g. Ledenik izvoljen. Da je Braune voljen, ima nekaj zaslug tudi „Vaterlandov“ dopisnik, znani g. kaplan Klun, ki v ljubljanskem dopisu, natisnenem v št. 319 onega lista Brauneja indirektno celo priporoča! To je politika!

— (Idrijčanom), ki imajo 27. t. m. voliti deželnega poslanca, svetuje „Soča“ naj si sami kandidata izbero. — Mi pristavljamo temu: treba je edino, da je izvoljen pošten naroden mož; kdo je, to je vse eno. Naj bi torej narodni volilci izmed sebe ali kakor je, izbrali tacega, ki ima največ upanja, da proti nemškim uradnikom zmaga. — Čujemo pak, da so narodni Idrijčanje te dni imeli volilen shod, v katerem so sklepali ne udeležiti se volitve zavoljo terorizma pri zadnjih volitvah. Mi bi nikakor te taktike ne mogli odobravati. Torej na noge, energično delati in pojde!

— (Goriški dež. šolski svet) v vladnem časopisu za Primorsko razglša tole oznanilo: „Z današnjim dnevom (15. nov.) sta se ustanovila pripravljalna razreda za učence, ki iz ljudskih žele pristopiti v srednje šole v Gorici. Za učence láškega jezika je ta razred združen s c. kr. veliko

realno, za Slovence pa s c. kr. gimnazijem. — V ta razred se sprejemajo učenci, ki so dovršili 9. leto in končali III. razred ljudskih šol. — Ta pripravljalni razred nij nič drugega kakor „kurnik“, v katerega bodo nekaj slovenskih in italijanskih mladenčev zaprli ter jih noč in dan z nemškimi jezikom pitali, dokler se v nemščini ne bodo toliko okoristili, da bodo mogli v I. razredu srednjih šol brez svojega materinega jezika shajati. Prav hvaležni bi bili dež. šolskemu svetu goriškemu, ko bi nam naznanil, po katerih načelih se bode v tem najnovejšem institutu Stremayerjeve pedagogije naša mladina — germanizovala!

— (Deželni glavari g. Kalteneberger) z gospo je daroval 150 gld. za tukajšno otroško bolnico, iz povoda 25letnice cesarjevega vladanja.

— (Ljubljanski delavci) mislijo sklicati občni delavski javni zbor, v katerem se bode govorilo o položaji delavcev v političnem življenji. Tako piše včerajšnja „L. Ztg.“ — Mi opozorujemo na to vse slovenske delavce. Naj pazijo, da se v njihovem imenu ne sklepa morda kaj za tuje koristi in za tujce ter proti nam domačinom. Za to se bode treba vsem udeležiti, ako se tak shod res snide.

— (Ljubljanski kavarnarji) so imeli predsinočnjem pri „Slonu“ shod. Kake zarote so delali, ne vemo še. Mi želimo, da bi bili sklenili: od decembra naprej bo kava boljši.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescière du Barry

v Londonu.

Nobena bolezen ne more izvrstnej Revalescière du Barry zoperstaviti se in odstrani taista brez leka in brez stroškov vse bolezni v želodci, v živcih, v prsih, na pljučah, jetrah, žlezah, na sliznici, v dušnjaku, v mehurji in na ledvicah, tuberkole, sušico, naduho, kašelj, neprabavljivost, zapor, drisko, nespečnost, slabost, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavico, naval krvi, šumenje v ušesih, medlico in bljevanje tudi ob času noščosti, scalo silo, otožnost, sušenje, revmatizem, protin, bledico. — Izpisek iz 75.000 spričeval o ozdravljenjih, ki so vsem lekomo zopredstavljala se:

Spričevalo št. 57.942.

Gleinach, 14. julija 1873.

Vašej Revalescière imam razen Bogu v mojih strašnih boleznih v želodci in čutnicah življenje zahvaliti.

Janez Godec,

provizor fare Gleinach,

pošta Pod goro pri Celovci.

Spričevalo št. 62.914.

Weskau, 14. septembra 1868.

Ker sem dolga leta za kronično bolezen zlate žile, na jetrah in zapor vsakovrstne zdravniške pomoči brez uspeha rabil, sem pribežal v svoji obupnosti k Vašej Revalescière. Ne morem se ljubemu Bogu in Vam dovolj zahvaliti za dragi dar narave, kateri je za-me velika dobrota bil.

Franc Steinman.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescière pri odraščanih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila.

V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold. — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradišču bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovci P. Birnbacher, v Lonči Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Morič, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Opomenica.

Konkurzi: Mesto ekonomičnega cenilnega poročevalca pri okr. cenilni komisiji v Celji, s 3, 4 ali 5 gold. na dan, v 6 tednih pri c. kr. dež. kom.

za ured. zemlj. davka v Gradci. — Pri okr. sodnji v Novem mestu služba pisarja s 30 gold. na mesec, v 14 dneh. — Pri mestni občini v Kočevji služba občinskega sluga z 200 gold. na leto do 15. dec.

Eksekutivne dražbe. 24. nov: Globočnikovo, 6,59 gold., v Trž. — Lukšičevo 600 in Gregoričovo, 560 gold., v Novem mestu. — Ravšekovo, 4895 gold., na Brdu. — 28. nov: Bučarjevo, 5000 gold., v Novem mestu. — Frankovo, 2205 in Ambrožičevo, 2205 gold., v Bistrici. — 29. nov: Intiharjevo, 1344, Šivčevovo, 535 in Vozljevo, 2100 gl., v Ljubljani.

Tujci.

21. novembra.

Kyropa: Neu iz Lyona.

Pri **Elefantu:** Valenčič iz Narina. — Habiš iz Dunaja. — Dobrin iz Vipave. — Arko iz Dane. — Belec iz Jora. — Žerjav iz Litije. — Spinner iz Zagreba.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V nedeljo 23. novembra 1873.

Danes bomo tiči!

Burka s petjem v 4 dejanjih po Nestroj-evem „Einen Jux will er sich machen“ poslovenil Ivan Železnikar.

O s o b e.

Plavec, štacunar v malem mestu	gospod Kocelj.
Marička, njegova sestranka in varovanka	gdč. Gornikova.
Bobek, kupč. pomoč.	gospod Šušteršič.
Matiček, kupč. vajenec	gospod P. Kajzel.
Zmikavec, hlapec	gospod Rus.
Jera, hišna	gdč. Pardubska.
Melbitor, hlapec brez službe	gospod J. Noll.
Mirko Drugovič	gospod Schmid.
Poskočil, krojaški mojster	gospod Eržen.
Gospa Globočnikova, trgovka z modnim blagom	gdč. Jamnikova.
Gospa Ostrožnikova, njena prijateljica, vdova	gdč. Podkrajškova.
Gospodična Cvetkova, Plavčeva svakinja	gospa Odijeva.
Filipina, modistovka pri gospej Globočnikovej	gdč. Namretova.
Lizika, hišna pri gospodični Cvetkovej	gdč. A. Enhartova.
Grabež, potepuh	g. Š. Paternoster
Hišnik	gospod Mrlak.
Vozač	gospod J. Trdina.
Polica	gospod Gorenc.
Prvi natak	gospod Trnovec.
Drugi natak	gospod Šurm.

Dejanje se vrši s prva v Plavčevem stanovanju v malem mestu, potem v Ljubljani, končno zopet v malem mestu in v Plavčevji hiši.

Dunajska borza 22. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68	gl.	65	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	"	15	"
1860 drž. posojilo	102	"	—	"

Aktije narodne banke	963	"	—
Kreditne aktije	227	"	50
London	113	"	75
Napol.	9	"	12
O. k. cekini	—	"	—
Srebro	109	"	50

Luč lepa

Najnovejša petrolejske varnostne svetilnice z najboljšo konstruiranim metalnim branilnim lučnikom (1 plamen daje 6 svečnih luči), neprepirno najlepša svetilnica in vendar 50 procentov prihranbe proti vsakemu drugemu svetilu. Da se ne bi bilo bati konkurence, so cene nealtno nizko postavljene. Za najboljšo kvaliteto se garantira.

1 kuhinjska svetilnica s steklom in steklom (dobt) vred kr. 45, 60.
1 kuhinjska, stenska ali viseča svetilnica, kompletna kr. 85, gl. 1.20, 1.50.
1 čedna sobanska svetilnica, celo kompletna gl. 1, 1.20, 1.50, 1.80.
1 najlepše oprave, celo kompletna gl. 2, 2.50, 3.
1 salonska svetilnica, bogato dekorirana, superflna gl. 4, 5, 6, 8, 10.
1 svetilnica za studiranje ali delo z zastorom gl. 1, 1.50, 2.
1 stenska svetilnica za hleve, prednje sobe itd. kr. 90, gl. 120.
1 viseča svetilnica za hleve, prednje sobe itd. kr. 90, gl. 1.50, 2.
1 viseča svetilnica za fabriko, delavice, postlovnice gl. 2, 2.50, 3.50.

Kupci en gros dobijo rabat.

Bazar Friedman, Wien, Praterstrasse 26.

Luč dobra

1 viseča svetilnica za obednice s škripcem, profina gl. 5, 8.
1 viseča svetilnica za obednice, najfinejša, sorta, bron poslačen gl. 15, 20, 25.

Cene svetilnic se razumevajo kompletno s stenjem in steklom vred.

1 svetilnični zastor, majhen, srednje fin kr. 5, fin kr. 10, najfinejši kr. 15.
1 svetilnični zastor srednje velik, srednje fin kr. 25, fin kr. 35, najfinejši kr. 45.
1 vatel svetilničnega stenja kr. 4, 6, 8.
1 škarje za svetilnico, jeklo kr. 85.
1 zastorodržec (branič, da zastor ne zgori) kr. 5.
1 cilindrobravec (brani, da steklo ne poč) kr. 10.
1 mehaničen cilindročistec kr. 20.
1 podstava za svetilnico, najlepša kr. 20, 30.
1 svetilnična čepica, v najlepših oblikah kr. 15, 25, 35.
1 škripce za viseče svetilnice gl. 1.40, 1.80, 2.20.
1 steklen cilindar kr. 4, 5, 6.
1 steklena krogla kr. 20, 25, 30.
1 plehata posoda za 1 funt petroleja kr. 30, za 2 funta 50 kr.

Luč cena.

Dežni plašči.

Potovalcem, gospodarjem in železniškim uradnikom in sploh vsem tistim, ki so dežu izpostavljeni, priporočila se prav angleški **težni plašč**, iz novozboljšanega, nerazdriljivega, nepremočljivega blaga. Ti plašči presegajo v eleganci in trpečnosti vse druge do zdaj izdelovane. Opmniti se mora, da so ti brez vsega šiva, torej niso popravljani podvrženi, in so tako narejeni, da se dajo tudi pri lepem vremenu na drugi strani kot elegantna vrhna sukna rabiti.

1 kos v navadni velikosti 42 palcev dolg velja 10 gl., vsaka daljša 2 palca veljata 1 gl. več.

Kapuce veljajo kos 1 gl.

Glavna zaloga
fabrike

GOVIN & SOHN
v Manchesteru.

Pred mrazom je in bo varovala

simška obleka.

Zimsko blago

iz čiste ovčje volne, katera kakor znano telo varuje pred vsakim škodljivim vremenom, in je torej neogibno potrebna, da se zdravje v mrzlem jesenskem in zimskem vremenu vzdrži.

Rokovce iz najboljšega angleškega volnenega Buxinga

1 par za gospode kr. 50, 70, 90.
1 " " " podložene kr. 70, 90, gl. 1.20.
1 " " " dvojne, najfinejše tambur. gl. 1, 1.20, 1.40.
1 " " " gospe kr. 40, 60, 80.
1 " " " fino podložene kr. 60, 80, gl. 1.
1 " " " dvojne, najfinejše tambur. kr. 80, gl. 1.20.
1 " " " otroke, po velikosti kr. 30, 40, 50.
1 " " " podložene kr. 50, 60, 70.

Potni in drugi šali

iz najčistejše volne, najlepše naštani.
1 šal za gospode kr. 70, 90, gl. 1.20, 1.50.
1 " " " dvakrat tako dolg gl. 1.50, 1.80, 2.
1 " " " otroke kr. 40, 60, 80.

Žilni grelci, najbolj vrste.

1 par za gospode kr. 25, 30, 40, 50.
1 " " " gospe kr. 25, 35, 45.
1 " " " otroke kr. 15, 25.

Zdravilni prsniki iz najčistejše drevesne ali ovčje volne.

Taki varujejo po zimi premarjenja, torej so zelo priporočljivi.

1 za gospode kr. 90, gl. 1.20, 1.40.
1 " " " najfinejši gl. 1.50, 2, 2.50.
1 " " " gospe gl. 1.20, 1.40.
1 " " " najfinejši gl. 1.80, 2.50.
1 " " " otroke kr. 70, 85, gl. 1.
1 " " " najfinejši gl. 1.20, 1.50, 1.80.

Zdravilne spodnje hlače.

1 par za gospode gl. 1, 1.50, 2.
1 " " " najfinejše gl. 1.50, 2, 2.50.
1 " " " gospe gl. 1.20, 1.80, 2.50.

Dolge in kratke zdravilne nogovice iz čiste volne.

1 par za gospode kr. 30, 40, 50, 60.
1 " " " visokih za gospe kr. 70, 80, 90, gl. 1.
1 " " " za otroke kr. 25, 35, 45, 60.

Zimske srajce iz najfinejših volne, nove šege in lepe, prsa s svilo montirane.

1 za gospode gl. 2.50, 3, 3.50.
1 z bogato obšitimi naprsnikom gl. 4.50, 5.50.

Šlps za gospode in gospe, jako lep.

1 velja kr. 20, 35, 45, 65.
1 " " " iz svile kr. 50, 60, gl. 1.

Velika izbirk ovratnic za gospode in gospe

iz ljonske svile, male, belo gl. 1.
" " " vezane gl. 1.50.
" " " velike, raznobarvne gl. 2, 2.50 3.50.

Trebušni povoji iz ovčje volne.

Eden 50 kr.

Čepice za gospe in deklice.

Po najnovejši šegi in najlepše.
1 za gospe gl. 1.50, 2.50, 3, 3.50.
1 " " " deklice kr. 60, 80, gl. 1.20, 1.50.

Predznamenovano obično založeno blago se take vrste dobiva edino le pri **Bazar Friedmann, 26 Praterstrasse 26.**

Kupcem na debelo se cena zniža.

(294—3)

Podpisano namestništvo zavarovalnega društva „Victoria“ naznanja s tem, da je od danes naprej ne zastopa več gospod Jakob Dobrin, nego gospod **Anton Vičič** v Ljubljani. V Trstu 5. novembra 1873.

Namestništvo zavarovalnega društva „Victoria“ v Trstu.

Oziroma na predstojajo izjavo si dovoljujem naznanjati, da sem za zavarovalno društvo „Victoria“ prevzel zastop v Ljubljani in okolico, ter se za zavarovanja proti ognju in na življenje najboljše priporočam. Z vsem spoštovanjem

Anton Vičič,
trgovec v Ljubljani, glavni trg, št. 3.
(290—3)